

Barbara Otwinowska

"Spory o retorykę w XVI w. a twórczość Mikołaja Reja", Stefan Zabłocki, Wrocław 1970 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 14/41, 172

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/II/ ZABŁOCKI Stefan: Spory o retorykę w XVI w. a twórczość Mikołaja Reja. W: "Acta Universitatis Wratislaviensis. Prace Literackie". Oss. Wrocław 1970, z.11/12, s. 119-140.

Autor określa pozycję literacką Reja jako prozaika na tle współczesnej sytuacji życia literackiego w Polsce oraz na tle ogólnoeuropejskich kierunków ideologiczno-stylistycznych. Wykazuje duże oczytanie Reja, zbija mit o jego niezajomości łaciny. Kładąc nacisk na ówczesną identyfikację humanistycznej uczoneści z biegłością w stylu cyceroniańskim, ujawnia także opozycję wobec tego stanowiska wśród europejskich humanistów /Erazm, Campanus i in./; ukazuje nadto inny poziom wymagań wobec twórczości realizowanej w językach narodowych, a także różnice pomiędzy cyceroniańską retoryką oratorską a średniowieczną retoryką kaznodziejską lub piśmienniczą. Przedstawia wreszcie wyczulenie Reja na cenne nowości europejskiego rynku wydawniczego, z drugiej zaś strony - świadome korzystanie z tradycji średniowiecznych i niechęć do cyceroniańskiej ekskluzywnej retoryki.

BP/41

B.O.

/II/ BIENKOWSKI Tadeusz: Rola literatury w opinii Reja i jego współczesnych. W: Mikołaj Rej. W czterechsetlecie śmierci. Praca zbiorowa pod red. T. Bienkowskiego, J. Pelca i K. Pisarkowej. Oss. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1971. IBL PAN. Studia Staropolskie. T. XXX, s. 50-64.

Autor omawia przyczyny, dla których pisarze polscy z epoki Reja podejmowali pracę literacką i ich poglądy na rolę literatury w życiu społecznym. Najwybitniejsi pisarze traktowali swą pracę literacką jako ważną i trudną służbę dla kraju i społeczeństwa. Ich zdaniem, rola pisarzy była równie doniosła jak rola polityków, administratorów i wojskowych. Zadaniem pisarzy było pielęgnowanie tradycji narodowych, dostarczanie rodakom pouczeń i kulturalnej rozrywki, piętnowanie wad społecznych, rozwijanie i wzbogacanie języka ojczystego oraz reprezentowanie rodzimej kultury poza granicami kraju. Wysoka ranga literatury i zaszczytne jej miejsce w życiu społecznym łączyło się z głębokim podejściem ideowym pisarzy do działalności literackiej.

BP/41

T.B.